

Załącznik nr 3 do Podsumowania do Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego przyjętego uchwałą Zarządu Województwa Pomorskiego nr 755/271/21 z dnia 29 lipca 2021 r.

Sposób i zakres uwzględnienia uwag i wniosków do projektu Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego zgłoszonych w związku z udziałem społeczeństwa na podstawie art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2021 r. poz. 247)

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
1.	Gmina Miasta Sopotu	15	Atrakcyjność mariny czy przystani jachtowej jest bezpośrednio związana z ofertą turystyczną dostępną w jej pobliżu. Konieczne jest zatem systemowe myślenie o stworzeniu nadmorskiego szklaku, w którym na produkt turystyczny będzie się składała np. sieć marin i przystani obsługujących Pomorską Strefę Uzdrowiskową.	Ważną rolę w obsłudze ruchu turystycznego odgrywają także regionalne i lokalne porty morskie i przystanie. Aktualnie są one często niedoinwestowane, gdyż ich właściciele, w tym gminy, nie dysponują wystarczającymi środkami finansowymi. (...) Szansą dla nich może być rozwój funkcji turystycznej, a zwłaszcza przystani i marin jachtowych w połączeniu z zagospodarowaniem terenów do nich przyległych na potrzeby rekreacji i talasoterapii.	Uwaga uwzględniona	Proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym sens uwagi. We wskazanym fragmencie dodano zapis „...oraz zagospodarowanie przestrzeni na potrzeby oferty czasu wolnego i talasoterapii.”.
2.	Związek Uczelni im. Daniela Fahrenheita w Gdańsku	16	Podane informacje stanowią ważne uzupełnienie dotyczące sytuacji w województwie pomorskim.	W województwie pomorskim funkcjonuje wiele podmiotów i instytucji powiązanych z gospodarką morską. Należy także pamiętać, że gospodarka morska nie ma ścisłych granic i tworzy powiązania interdyscyplinarne z innymi branżami. Dobrym przykładem powiązań międzybranżowych są techniki satelitarne, mogące mieć znaczenie dla funkcjonowania portów i logistyki. Kolejne ważne przedsięwzięcia należy wiązać z technologiami kosmicznymi oraz statkami autonomicznymi. Na bazie platformy	Uwaga uwzględniona	Proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym sens uwagi. Informacje nt. funkcjonowania Narodowego Centrum Badań Bałtyckich oraz European Universities of the Seas stanowią ważne uzupełnienie dotyczące sytuacji w województwie pomorskim.

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
				<p>współpracy Inteligentnych Specjalizacji Pomorza, SWP wspólnie z Klastrem Interizon i PG uruchomił Grupę Roboczą Pojazdy Autonomiczne, której część działań poświęcona jest jednostkom nawodnym o zwiększonej autonomii. Z portami morskimi współpracują także Klaster Logistyczno-Transportowy Północ-Południe, Bałtycki Klaster Morski i Kosmiczny. Klaster logistyczny oraz klaster Interizon posiadają status krajowych klastrów kluczowych. Klaster Interizon realizuje szeroko zakrojone działania mające na celu wykorzystanie technologii ICT w branży morskiej (Port 4.0, zaawansowane systemy/technologie ICT dla jednostek nawodnych). Bałtycki Klaster Morski i Kosmiczny jest przedsięwzięciem innowacyjnym, tworzonym na styku gospodarki morskiej i technologii kosmicznych.</p> <p>Dodać:</p> <p>Funkcjonuje także Narodowe Centrum Badań Bałtyckich, które zrzesza uczelnie i jednostki naukowo-badawcze (Uniwersytet Gdański, Instytut Oceanologii PAN, Morski Instytut Rybacki PIB, Uniwersytet Szczeciński, Uniwersytet Morski w Gdyni, Akademia Marynarki Wojennej, Instytut Budownictwa Wodnego PAN, Politechnika Gdańska, Gdański Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Warmińsko – Mazurski) realizujące badania i prace</p>		<p>We wskazanym miejscu dodany został zapis: „Funkcjonuje także Narodowe Centrum Badań Bałtyckich (NCBB), które zrzesza uczelnie i jednostki naukowo-badawcze realizujące badania i prace rozwojowe dotyczące morza i ochrony jego zasobów. Działalność naukowa oraz edukacyjna w zakresie problematyki morskiej realizowana jest także przez konsorcjum 6 uniwersytetów nadmorskich z Hiszpanii, Niemiec, Francji, Chorwacji, Malty i Polski w ramach „European University of the Seas – SEA-EU”, w którego skład wchodzi Uniwersytet Gdański.” a w przypisach podany skład ww. jednostek.</p>

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
				<p>rozwojowe dotyczące morza i ochrony jego zasobów.</p> <p>Integrując prace dotyczące środowiska morskiego, efektywnie poszerza wiedzę o jego funkcjonowaniu, udostępnia informację naukową opinii publicznej, inicjuje projekty wpływające na poprawę stanu tego środowiska i angażuje obywateli w badania i działania ochronne, ma wpływ na zrównoważone zarządzanie obszarami morskimi, w tym bezpieczne wykorzystanie jego zasobów. NCBB posiada potencjał do koordynowania i realizowania interdyscyplinarnych badań podstawowych, wdrożeniowych oraz świadczenia usług badawczych i doradczych dla otoczenia biznesowego na poziomie krajowym i międzynarodowym.</p> <p>NCBB pozyskuje i upowszechnia interdyscyplinarną wiedzę o Morzu Bałtyckim, co umożliwia efektywne wykorzystanie nadmorskiego położenia Polski w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Szeroki zakres kompetencji naukowych Centrum sprawia, że NCBB jest w stanie podjąć się realizacji różnorodnych wyzwań naukowych i technicznych: od projektowania, budowy i modernizacji morskich obiektów hydrotechnicznych poprzez analizy stanu i zasobów środowiska aż do zapewnienia bezpieczeństwa nurkom czy</p>		

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
				<p>udziału w projektowaniu żywności, suplementów diety, farmaceutyków opartych o komponenty pochodzące z morza.</p> <p>Działalność naukowa oraz edukacyjna w zakresie problematyki morskiej realizowana jest także przez konsorcjum 6 uniwersytetów nadmorskich z Hiszpanii, Niemiec, Francji, Chorwacji, Malty i Polski „European University of the Seas – SEA-EU”, w którego skład wchodzi Uniwersytet Gdański. Uniwersytety Europejskie to unikatowa w skali europejskiej inicjatywa mająca na celu nadanie nowego kształtu i wymiaru instytucjom szkolnictwa wyższego, poprzez m. in. ich konsolidację. Sektor morski ma strategiczne znaczenie dla gospodarek sześciu regionów nadmorskich, z których pochodzą partnerzy konsorcjum, stanowi jeden z głównych celów edukacji i badań naukowych prowadzonych przez uczelnie tworzące konsorcjum SEA-EU (wiele kierunków studiów związanych jest z dyscyplinami morskimi, wiele grup badawczych pracuje nad tematyką związaną z morzem), a społeczność biznesowa dynamicznie rozwija się w sektorze produkcji i usług dedykowanych gospodarce morskiej.</p>		
3.	Gmina Miasta Sopotu	18	Pomimo tworzenia produktów turystycznych, takich jak szlaki rowerowe czy kajakowe oraz planowanego tworzenia sieci marin,	Nie w pełni wykorzystywany jest potencjał regionu do konsekwentnej budowy marki gospodarczej, w tym turystycznej. (...) Na poziomie regionalnym brakuje systemowego	Uwaga uwzględniona	Proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym sens uwagi.

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			wciąż brakuje postrzegania miejscowości nadmorskich jako potencjalnego produktu turystycznego (analogicznie do miejscowości górskich) i - co za tym idzie – wspierania inwestycji w ogólnodostępną infrastrukturę niezbędną do odpowiedniego zagospodarowania przestrzeni <u>nadmorskich</u> poszczególnych gmin.	wsparcia ukierunkowanego na inicjowanie i rozwijanie wspólnych, międzysektorowych (w układzie tzw. poczwórnej helisy), kampanii promocyjnych województwa dedykowanych takim obszarom jak np. przyciąganie talentów, inwestycje czy eksport oraz oferty czasu wolnego i kultury, a także stworzenia spójnego produktu turystycznego miejscowości nadmorskich.		We wskazanym fragmencie dodano zapis „...oferta czasu wolnego i kultura oraz spójne produkty turystyczne ”. Dodany zapis jest szerszy, w jego zakres wpisuje się ten zaproponowany przez Gminę Miasta Sopotu.
4.	Gmina Miasta Sopotu	34-35	W strategii wciąż brakuje myślenia o wykorzystaniu nadmorskiego położenia w kontekście leczniczego działania nadmorskiego klimatu w połączeniu z urokiem nadmorskich gmin, co stworzyłoby szansę na zmniejszenie w wielu aspektach dysproporcji pomiędzy metropolią a pozostałymi obszarami, o czym wspomina się w diagnozie.	Obszary ochrony przyrody zajmują powierzchnię blisko 600 tys. hektarów, co stanowi niemal 1/3 powierzchni całego województwa. (...) W województwie występują też złoża wód solankowych i borowiny. Dzięki warunkom naturalnym i klimatycznym, cały pas nadmorski stwarza idealne warunki zarówno do wypoczynku i rekreacji jak i leczenia klimatem oraz wspierania turystyki pieszej. Walory te tworzą potencjał do rozwijania różnych form spędzania czasu wolnego, w tym turystyki aktywnej (w szczególności rowerowej, wodnej, jeździeckiej), krajoznawczej, wypoczynkowej i kulinarnej, prozdrowotnej, karawaningowej, agroturystyki czy ekoturystyki.	Uwaga uwzględniona	Proponowany zapis znajduje się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym sens uwagi. We wskazanym fragmencie dodano zapis „... a dzięki warunkom klimatycznym pas nadmorski stwarza dobre warunki do rozwoju oferty turystycznej i czasu wolnego, jak i przejawia potencjał, wymagający potwierdzenia badaniami, do leczenia klimatem ” oddający sens uwagi.
5.	Pomorskie Stowarzyszenie Gospodarstw	35	Wnioskujemy o dopisanie turystyki edukacyjnej jako jednej z istotnych form spędzania czasu wolnego. Zaznaczyć należy, że pod pojęciem	Inspirująca oferta turystyczna i czasu wolnego – wypunktowanie 3 (...) Walory te tworzą potencjał do rozwijania różnych form spędzania czasu wolnego, w tym	Uwaga częściowo uwzględniona	Wątek dotyczący turystyki edukacyjnej został dodany we fragmencie dotyczącym unikatowych doświadczeń

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	Edukacyjnych „Szkola w zagrodzie”		<p>turystyki edukacyjnej rozumiemy poznawczą formę aktywności i spędzania czasu, a nie edukację w ścisłym tego słowa znaczeniu. Tego typu forma aktywności turystycznej cieszy się stale rosnącą popularnością i jest niezmiernie różnorodna.</p> <p>W odniesieniu do naszego Stowarzyszenia – Pomorskie Stowarzyszenie Gospodarstw Edukacyjnych - działalność zagród edukacyjnych, wpisująca się w turystykę edukacyjną, jest istotną i zyskującą na znaczeniu funkcją obszarów wiejskich i rolnictwa. Zaplecze do realizacji turystyki edukacyjnej stanowią nie tylko gospodarstwa rolne czy agroturystyczne, ale także całe środowisko przyrodnicze, kulturowe i społeczne wsi.</p> <p>Dodatkowo przy takim poziomie uszczegółowienia wnosimy o doprecyzowanie formy turystyki edukacyjnej wskazując zagrody edukacyjne jako przykład.</p>	turystyki aktywnej (w szczególności rowerowej, wodnej, jeździeckiej), krajoznawczej, wypoczynkowej i kulinarnej, prozdrowotnej, karawaningowej, agroturystyki, ekoturystyki, czy turystyki edukacyjnej (w tym np. zagród edukacyjnych		<p>turystów „Turyści coraz częściej pożądamy unikatowych doświadczeń czy wrażeń, które związane są z odwiedzanymi przez nich miejscami, co podkreśla też znaczenie edukacyjnego charakteru turystyki.”.</p> <p>W zaproponowanym przez zgłaszającego miejscu diagnozy mowa jest o walorach naturalnych województwa, które zwiększają potencjał m.in. mającego walory edukacyjne krajoznawstwa.</p>
6.	Gmina Miasta Sopotu	38	Pomysł stworzenia Pomorskiej Strefy Uzdrowiskowej może stać się ważnym	Niebezpieczna koncentracja ruchu turystycznego w niektórych obszarach (szczególnie nadmorskich miejscowościach turystycznych, Gdańsku i	Uwaga niezasadna	Niektóre elementy zapisu znajdują się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu lub w

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			elementem przeciwdziałania zjawisku „overtourismu”.	Sopocie) prowadzi do zjawiska „overtourismu”, który naraża środowisko na degradację związaną z aktywnością człowieka, negatywnie wpływa na odbiór miejsc przez ich mieszkańców. Wskazane jest wsparcie gmin nadmorskich w inicjatywach zmierzających do tworzenia produktów turystycznych pozwalających na rozłożenie ruchu turystycznego wzdłuż całego wybrzeża. Konieczne jest też (...)		brzmieniu oddającym sens uwagi. Projekt RPS zawiera już zapisy dotyczące przeciwdziałania „overtourismowi”, w tym pozwalające na zarządzanie ruchem turystycznym oraz wspierające tworzenie produktów turystycznych. Są to w szczególności: we wskazanym punkcie diagnozy „Konieczne jest ukierunkowanie ruchu turystycznego w celu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków, dostrzegalna jest też potrzeba opracowania i wdrożenia standardów zagospodarowania karawaningowych miejsc postojowych i wejść na plaże czy zagospodarowanie kąpielisk, by minimalizować negatywny wpływ ruchu turystycznego na środowisko.”; zapisy w zakresie interwencji działania 3.1.1, w tym „wsparcie inwestycyjne umożliwiające ukierunkowanie ruchu turystycznego (naprawa

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
						<p>nawierzchni szlaków, wymiana infrastruktury turystycznej, budowa i modernizacja oznakowania turystycznego”; w zakresie interwencji działania 3.2.1 „stymulowanie sprzedaży oferty oraz tworzenia kanałów dystrybucji, dialog w zakresie kształtowania wspólnej oferty i współpracy oraz zarządzania ruchem turystycznym, stworzenie i rozwijanie sposobu dystrybucji zintegrowanej oferty turystyczno-kulturalnej, prozdrowotnej (w tym uzdrowskiej, medycznej, SPA & wellness) oraz rekreacyjnej i gastronomicznej – Pomorska Platforma Wsparcia Ruchu Turystycznego, jako integracja oferty turystycznej opracowanej dla konkretnych preferencji klienta”.</p> <p>Do projektu RPS dodano także nowe przedsięwzięcie strategiczne pn. „Pomorska Strefa Uzdrowska” mające wspierać tworzenie produktów</p>

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
						turystycznych w wybranych punktach wybrzeża.
7.	Gmina Miasta Sopotu	40	Ta słabość utrudnia tworzenie produktów turystycznych i spójnej promocji marki turystycznej województwa.	Analiza SWOT – słabe strony: - brak widocznej koncepcji współpracy i tworzenia ogólnodostępnej infrastruktury w ramach gmin nadmorskich w zakresie oferty turystycznej i uzdrowiskowej o europejskich standardach - niewystarczające wykorzystanie walorów uzdrowiskowych i przyrodoleczniczych nadmorskiego klimatu i położenia w procesie tworzenia oferty turystycznej	Uwaga nieuwzględniona	Obecne zapisy analizy SWOT oddają sens uwagi: potencjał uzdrowiskowy, potencjał infrastruktury turystycznej jako silne strony, rozwój przemysłu spotkań (w tym turystyki biznesowej) oraz turystyki aktywnej i prozdrowotnej jako szansa. W odpowiedzi na uwagę w projekcie RPS wzmocniono zapisy dot. turystyki prozdrowotnej (w tym uzdrowiskowej) między innymi poprzez dodanie PS pn. „Pomorska Strefa Uzdrowiskowa”.
8.	Pomorskie Stowarzyszenie Gospodarstw Edukacyjnych „Szkola w zagrodzie”	41	Wnioskujemy o dopisanie turystyki poznawczej/edukacyjnej w analizie SWOT jako szansa. Tego typu forma aktywności turystycznej cieszy się stale rosnącą popularnością i jest niezmiernie różnorodna. W odniesieniu do naszego Stowarzyszenia – Pomorskie Stowarzyszenie Gospodarstw	Analiza SWOT – szanse – wypunktowanie 16 rozwój przemysłu spotkań (w tym turystyki biznesowej) oraz turystyki aktywnej, prozdrowotnej, poznawczej/edukacyjnej	Uwaga częściowo uwzględniona	Niektóre elementy proponowanego zapisu zostaną uwzględnione w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym sens uwagi. W projekcie RPS uogólniono przytoczony zapis dotyczący szans, by nie wskazywał na konkretne rodzaje turystyki „dobre

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			Edukacyjnych - działalność zagród edukacyjnych, wpisująca się w turystykę edukacyjną, jest istotną i zyskującą na znaczeniu funkcją obszarów wiejskich i rolnictwa.			warunki dla rozwoju przemysłu czasu wolnego oraz turystyki (baza noclegowa, gastronomiczna, oferta kulturalna, warunki przyrodnicze, oferta sportowa)".
9.	Związek Uczelni im. Daniela Fahrenheita w Gdańsku	57	Przyciąganie/ zatrzymywanie na Pomorzu młodej, zdolnej kadry naukowej wymaga mechanizmów finansowych ze względu na niskie zarobki na pierwszych szczeblach kariery naukowej.	<ul style="list-style-type: none"> – Działania lobbingowe; – System stypendiów dla młodej kadry naukowej (dla młodych doktorów) – Postulowanie zmian legislacyjnych we współpracy z WRDS, PRP, Konwentem Powiatów, Związkiem Województw RP, Konwentem Marszałków Województw RP itp. 	Uwaga uwzględniona	Proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym sens uwagi. W projekcie RPS dodano: „system stypendiów dla młodej kadry naukowej”, dzieląc argumentację zawartą w uzasadnieniu do tej modyfikacji. Zapis w nawiasie nie został uwzględniony, ponieważ pojęcie „młoda kadra naukowa” obejmuje również młodych doktorów.
10.	Związek Uczelni im. Daniela Fahrenheita w Gdańsku	58	Nowe kierunki kształcenia powinny powstawać przede wszystkim w odpowiedzi na potrzeby gospodarki – to pozwoli zarówno na przyciąganie inwestorów do regionu jak potencjalnych kandydatów na studia (duża szansa na zatrudnienie po studiach)	<p>Monitorowanie kierunków kształcenia, wymiany studentów i kadr</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymiana doświadczeń (m. in. wizyty studyjne itp.), – udział w międzynarodowych projektach, – aktywne kreowanie obszarów współpracy z wykorzystaniem doświadczeń innych regionów oraz z otoczeniem gospodarczym 	Uwaga uwzględniona	Proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym sens uwagi. W projekcie RPS podkreślono, że obszar współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej powinien

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
				Pomorza i innych regionów a także w porozumieniu z potencjalnymi inwestorami z kraju i zagranicy		obejmować współpracę z wykorzystaniem doświadczeń innych regionów, ze szczególnym uwzględnieniem otoczenia gospodarczego i potencjalnych inwestorów.
11.	Urząd Miasta Rumia	58-59	Brak wsparcia pomorskich przedsiębiorstw może z jednej strony skutkować wyhamowaniem ich rozwoju (zwłaszcza w porównaniu do konkurencji z innych regionów, gdzie na taką pomoc mogliby liczyć, albo po prostu już obecnie lepiej rozwiniętych), a co za tym idzie niższych wpływów z podatków w regionie, co wpłynie równie niekorzystnie na rozwój JST i docelowo dobrobyt mieszkańców. Dobrobyt mieszkańców przekłada się m.in. na ograniczenie ubóstwa energetycznego, co ma znaczenie zwłaszcza w odniesieniu do wymogów obowiązujących na terenie województwa, a uchwalonych przez Sejmik Województwa, uchwał antysmogowych – wymiana źródeł ciepła na niskoemisyjne zajmuje w nich kluczową pozycję. Skuteczność wdrożenia wymagań uchwał antysmogowych, a zatem i poprawa	Działanie 1.3.1. Zakres interwencji Dodanie nowego podpunktu: „- wsparcie pomorskich przedsiębiorstw na rzecz ich udziału w łańcuchu dostaw inwestorów morskiej energetyki wiatrowej”	Uwaga częściowo uwzględniona	Niektóre elementy proponowanego zapisu zostaną uwzględnione w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym sens uwagi. Uwaga dotycząca konieczności wsparcia pomorskich przedsiębiorstw w łańcuchu dostaw off-shore została uwzględniona w diagnozie dokumentu, gdzie dodano zapis: „Samorząd wojewódzki podejmuje inicjatywę na rzecz zabezpieczenia udziału pomorskich firm w łańcuchach dostaw dla morskiej energetyki wiatrowej” . Aktualnie ok. 120 polskich firm świadczy różnego rodzaju produkcję lub usługi dla sektora. Branża styka się jednak z silną konkurencją ze strony Norwegii, Dani, Belgii, Holandii,

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			jakości powietrza w województwie pomorskim, jest ściśle uzależniona od możliwości finansowych mieszkańców.			Niemiec czy Wielkiej Brytanii. Stąd samorząd wojewódzki podejmuje działania by zabezpieczyć udział polskich, a zwłaszcza pomorskich firm w usługach na rzecz farm wiatrowych (produkcja specjalistycznych statków, wielkogabarytowych konstrukcji stalowych, wyposażenia elektrycznego bądź usługi z zakresu badań i pomiarów parametrów środowiska naturalnego na morzu i lądzie).
12.	Związek Uczelni im. Daniela Fahrenheita w Gdańsku	62	Standard internacjonalizacji powinien uwzględniać również pracowników oraz naukowców z zagranicy (nie tylko studentów).	wzmacnianie współpracy między uczelniami w regionie (stworzenie standardu internacjonalizacji pomorskich uczelni, wspólna obsługa studentów i pracowników/naukowców zagranicznych poprzez Welcoming Center – wspólna inicjatywę uczelni oraz jednostek samorządowych),	Uwaga uwzględniona	Proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym sens uwagi. Standard internacjonalizacji powinien uwzględniać nie tylko studentów, ale również pracowników oraz naukowców z zagranicy i z tego względu umieszczono w projekcie RPS zaproponowany zapis we wskazanym miejscu.

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
13.	Związek Uczelni im. Daniela Fahrenheita w Gdańsku	62	Wspólna polityka promocyjna w zakresie budowania nowej marki Związku Uczelni Fahrenheita/Fahrenheit Universities wpłynie znacząco na pozycjonowanie woj. pomorskiego w Polsce i za granicą. Szczególnie, że marka ta niesie ze sobą ogromny potencjał edukacyjny, naukowo-badawczy i rozwojowy, a dołączając do globalnych struktur akademickich, liczących się na świecie i walczących o rozpoznawalność, uznanie i prestiż, ma aspiracje aby stać się wśród nich organizacją aktywną, widoczną i cieszącą się autorytetem.	dodanie punktu w "Zakres interwencji" - wsparcie promocji nowej marki Związku Uczelni Fahrenheita/"Fahrenheit Universities / akronim: FarU" poprzez realizację wspólnych kampanii marketingowych z wykorzystaniem narzędzi ATL i BTL o zasięgu krajowymi i zagranicznym	Uwaga uwzględniona	Proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym sens uwagi. Wsparcie promocji nowej marki Związku Uczelni Fahrenheita / Fahrenheit Universities uznane zostało za celowe. W RPS umieszczono zapis w zakresie PS Study in Pomorskie: „Wsparcie promocji nowej marki Związku Uczelni Fahrenheita poprzez realizację wspólnych kampanii marketingowych w wymiarze krajowym i międzynarodowym m.in. z uwzględnieniem takich działań jak: (...)
14.	Związek Uczelni im. Daniela Fahrenheita w Gdańsku	63	Dla osiągnięcia kluczowych wyzwań strategicznych regionu (np. przyciąganie talentów) i Związku konieczne jest zwiększenie wspólnych działań promocyjnych, zaczynając od 2023 roku (gotowość Związku do promocji zewnętrznej)	Wartość docelowa (2030) : 7 (aktualnie jest 3)	Uwaga uwzględniona	Proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu. W związku z wyrażoną gotowością Związku Fahrenheita do promocji zewnętrznej, zwiększona została w RPS wartość docelowa wskaźnika „Liczba wspólnych przedsięwzięć uczelni z zakresu promocji i przyciągania studentów

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
						cudzoziemców i z innych regionów” z 3 do 7.
15.	Związek Uczelni im. Daniela Fahrenheita w Gdańsku	64	Włączenie przedstawicieli uczelni powinno zwiększyć zasięg kampanii promocyjnych	<p>- promocja przedsiębiorczości akademickiej oraz wsparcie kadr naukowych o specjalnościach istotnych dla gospodarki regionu (ISP) poprzez wspólne inicjatywy uczelni, związku uczelni oraz jednostek samorządowych (takie jak Fahrenheit Travel of the Mind/Fahrenheit Student Week)</p> <p>- wykorzystanie potencjału różnorodności (m. in.: kulturowej, gospodarczej, społecznej) do wzmacniania pozycji konkurencyjnej poprzez rozwój kultury integracji,</p>	Uwaga uwzględniona	<p>Proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym sens uwagi. Włączenie przedstawicieli uczelni powinno zwiększyć zasięg kampanii promocyjnych, stąd też dodany został zapis w RPS we wskazanym miejscu: poprzez wspólne inicjatywy uczelni, związku uczelni oraz jednostek samorządowych. Informacje dotyczące programu Fahrenheit Travel of the Mind / Fahrenheit Student Week znalazły się w zakresie przedsięwzięcia strategicznego Study in Pomorskie.</p>
16.	Urząd Miasta Rumia	69	Brak wsparcia kadr pomorskich przedsiębiorstw może z jednej strony skutkować wyhamowaniem ich rozwoju (zwłaszcza w porównaniu do konkurencji z innych regionów, gdzie na taką pomoc mogliby liczyć, albo po prostu już obecnie lepiej rozwiniętych), a co za tym idzie niższych wpływów z	<p>Przedsięwzięcia strategiczne (Działanie 2.1.2) Dodanie przedsięwzięcia strategicznego pn.: „Pomorskie Centrum Kompetencji Morskiej Energetyki Wiatrowej”</p>	Uwaga uwzględniona	<p>Proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym sens uwagi. Ze względu na potencjał województwa w zakresie OZE, w szczególności MEW, dodano</p>

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			<p>podatków w regionie, co wpłynie równie niekorzystnie na rozwój JST i docelowo dobrobyt mieszkańców, mogących uzyskiwać bardzo dobre zarobki w sektorze offshore. Dobrobyt mieszkańców przekłada się m.in. na ograniczenie ubóstwa energetycznego, co ma znaczenie zwłaszcza w odniesieniu do wymogów obowiązujących na terenie województwa, a uchwalonych przez Sejmik Województwa, uchwał antysmogowych – wymiana źródeł ciepła na niskoemisyjne zajmuje w nich kluczową pozycję. Skuteczność wdrożenia wymagań uchwał antysmogowych, a zatem i poprawa jakości powietrza w województwie pomorskim, jest ściśle uzależniona od możliwości finansowych mieszkańców.</p>			nowe przedsięwzięcie strategiczne.
17.	Pomorskie Stowarzyszenie Gospodarstw Edukacyjnych „Szkola w zagrodzie”	75	<p>Wnioskujemy, aby pojęcie turystyki kulturowej jednoznacznie obejmowało turystykę edukacyjną. Wg. niektórych kryteriów turystyka kulturowa, w wąskim jego pojęciu, obejmuje jedynie turystykę kultury wysokiej pomijając tak istotną jej część jaką jest turystyka edukacyjna. Tego</p>	<p>paragraf 3 Obecnie oferta turystyki aktywnej tj. przyrodniczej, zdrowotnej (uzdrowiskowej, medycznej, SPA & wellness), sportowej oraz kulturowej (w tym edukacyjnej) i rekreacji odpowiada wielu trendom. (...)</p>	Uwaga częściowo uwzględniona	Niektóre elementy proponowanego zapisu zostaną uwzględnione w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym sens uwagi. Rolę poszerzania wiedzy, jako jednej z funkcji turystyki, podkreślono we wskazanym

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			<p>typu forma aktywności turystycznej cieszy się stale rosnącą popularnością i jest niezmiernie różnorodna.</p> <p>W odniesieniu do naszego Stowarzyszenia – Pomorskie Stowarzyszenie Gospodarstw Edukacyjnych - działalność zagród edukacyjnych, wpisująca się w turystykę edukacyjną, jest istotną funkcją obszarów wiejskich i rolnictwa.</p>			<p>akapicie, w następnym zdaniu „Należy wśród nich wymienić dbałość o kondycję fizyczną i zdrowie, poszukiwanie wyjątkowych i mało znanych miejsc przyrodniczych, poszerzanie wiedzy, odwiedzanie miejsc historycznych czy kreowanie całorocznej oferty dedykowanej różnym grupom odbiorców.”.</p>
18.	Gmina Miasta Sopotu	75	<p>Sama dywersyfikacja ofert nie będzie wystarczającym impulsem dla rozwoju turystyki regionalnej bez stworzenia platformy współpracy, koniecznej infrastruktury i wspólnej marki, pod którą możliwa będzie jej promocja.</p>	<p>Obecnie oferta turystyki aktywnej, przyrodniczej, prozdrowotnej (uzdrowiskowej, terapeutycznej, medycznej, SPA & wellness), sportowej oraz kulturowej i rekreacji odpowiada wielu trendom. (...) Jej atrakcyjność jest oparta na wysokiej jakości oraz najnowszych rozwiązaniach technologicznych, infrastrukturalnych, architektonicznych, zagospodarowania przestrzeni publicznych i rozwiązaniach przemysłu HoReCa. Istnieje potrzeba stworzenia spójnego regionalnego produktu turystycznego opartego o gminy nadmorskie, w ramach którego możliwa będzie dywersyfikacja i dostosowanie ofert do indywidualnych i wciąż zmieniających się preferencji turystów, w tym stworzenie warunków dla rozwoju turystyki pieszej.</p>	Uwaga niezasadna	<p>Niektóre elementy proponowanego zapisu znajdują się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym sens uwagi.</p> <p>W projekcie RPS znajdują się zapisy dotyczące współpracy, promocji oraz sposobów dystrybucji oferty. Są to m.in. zapisy działania 3.2.1 „zasady współpracy i zarządzania w ramach różnych typów szlaków; stymulowanie sprzedaży oferty oraz tworzenia kanałów dystrybucji; stworzenie i rozwijanie sposobu dystrybucji zintegrowanej oferty turystyczno-kulturalnej,</p>

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
						<p>prozdrowotnej (w tym uzdrowskiej, medycznej, SPA & wellness) oraz rekreacyjnej i gastronomicznej – Pomorska Platforma Wsparcia Ruchu Turystycznego” oraz w działaniu 3.2.2 „współpraca z branżą przy tworzeniu globalnej informacji o ofercie regionu; dedykowane projekty marketingowe będące odpowiedzią na bieżące potrzeby branży i subregionów; promocja Pomorskiej Platformy Wsparcia Ruchu Turystycznego i Pomorskiej Karty Turysty”. W zakresie turystyki pieszej działanie 3.1.2 przewiduje opracowanie i wdrożenie rekomendacji dot. szlaków pieszych, a priorytet 3.2 promocję takich szlaków w ramach współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej.</p>
19.	Pomorskie Stowarzyszenie Gospodarstw Edukacyjnych „Szkółka w zagrodzie”	78	<p>Wnioskujemy o dopisanie turystyki edukacyjnej do listy projektów tematycznych.</p> <p>Tego typu forma aktywności turystycznej cieszy się stale rosnącą</p>	<p>Działanie 3.1.1 Systemowe wsparcie infrastruktury – zakres interwencji - wsparcie dla projektów tematycznych bazujących na produktowych wyróżnikach turystycznych, (np. uzdrowiska, szlaki kulturowe, w tym kulinarne oraz gastronomia,</p>	Uwaga niezasadna	

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			<p>popularnością i jest niezmiernie różnorodna.</p> <p>W odniesieniu do naszego Stowarzyszenia – Pomorskie Stowarzyszenie Gospodarstw Edukacyjnych - działalność zagród edukacyjnych, wpisująca się w turystykę edukacyjną, jest istotną funkcją obszarów wiejskich i rolnictwa. Niezmiernie ciekawe byłoby utworzenie szlaku turystyki edukacyjnej, np. szlaku zagród edukacyjnych, którego celem byłaby z jednej strony promocja i rozwój gospodarstw na terenie naszego regionu, a z drugiej strony zróżnicowana i bardzo ciekawa oferta edukacyjna skierowana do turystów (rodzin z dziećmi oraz turystów lubiących aktywny, poznawczy wypoczynek).</p>	turystyka edukacyjna (w tym np. szlak gospodarstw edukacyjnych)		<p>Proponowany zapis jest zbyt szczegółowy, obecny zapis nie wymienia wszystkich funkcji i rodzajów turystyki, stanowi katalog otwarty, w który wpisują się projekty o różnym profilu i walorach związanych z turystyką.</p> <p>Aktualne brzmienie zapisu to: „wsparcie rozwoju projektów tematycznych (np. dotyczących uzdrowisk czy szlaków kulturowych) bazujących na produktowych wyróżnikach turystycznych odzwierciedlających atrakcyjność i charakter miejsca poprzez obiekty małej architektury”.</p>
20.	Gmina Miasta Sopotu	78	<p>Proponujemy rozwój turystyki wodnej ująć w szerszym zakresie. Poza infrastrukturą kajakową/żeglarską proponujemy zapewnienie dodatkowej oferty dla turysty wodnego przez zapewnienie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. W celu pełnego wykorzystania infrastruktury należy nadzorować również głębokość toru</p>	<p>Działanie 3.1.1 Systemowe wsparcie infrastruktury</p> <p>Zakres interwencji</p> <p>Atrakcyjne, funkcjonalne i niosące pozytywny efekt środowiskowy zagospodarowanie regionalnych, ponadregionalnych i międzynarodowych tras i szlaków turystycznych oraz ogólnodostępnych przestrzeni miast i</p>	Uwaga niezasadna	<p>Propozycja zbyt szczegółowa, wpisuje się w wymieniony w działaniu 3.1.1 Systemowe wsparcie infrastruktury zakres interwencji: wsparcie rozwoju turystyki wodnej, w tym obiektów infrastruktury</p>

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			wodnego i przeprowadzać w odpowiednim czasie prace pogłębiarskie.	terenów pozamiejskich o potencjale turystycznym, w tym: ... - wsparcie rozwoju turystyki wodnej: obiekty infrastruktury kajakowej i żeglarskiej na morskich i śródlądowych akwenach wraz z towarzyszącą infrastrukturą sportowo-rekreacyjną - zapewnienie dodatkowej oferty dla turysty wodnego (oferta uwzględniająca również rozwiązania SMART); - utrzymanie odpowiednich głębokości torów wodnych;		kajakowej i żeglarskiej na morskich i śródlądowych akwenach.
21.	Gmina Miasta Sopotu	79	Wszystkie założone obecnie przedsięwzięcia strategiczne mieszczą się w pojęciu turystyki aktywnej, natomiast brak obecnie produktu regionalnego opartego o turystykę, prozdrowotną i uzdrowiskową, pomimo ich rosnącego – zwłaszcza w kontekście epidemii covid oraz podnoszonego w strategii problemu starzenia się społeczeństwa – znaczenia. Jednocześnie wskazać należy, że infrastruktura umożliwiająca stworzenie prozdrowotnego produktu turystycznego gmin nadmorskich jednocześnie stanowić będzie niejako uzupełnienie i spoiwo dla założonych już programów strategicznych.	Przedsięwzięcia strategiczne 1-7. 8. Pomorska Strefa Uzdrowiskowa	Uwaga uwzględniona	Proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym sens uwagi. Ze względu na potencjał uzdrowiskowy województwa dodano nowe przedsięwzięcie strategiczne.

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
22.		80	W przypadku dodania PS Pomorska Strefa Uzdrowiskowa, powinno się również uwzględnić wskaźnik produktu dla tego przedsięwzięcia, analogiczny do wskaźników innych PS	Wskaźnik produktu: liczba powstałych miejsc infrastruktury prozdrowotnej i uzdrowiskowej	Uwaga nieuwzględniona	Na obecnym etapie nie przewiduje się tworzenia wskaźnika dotyczącego tego PS, ponieważ działania zaplanowane w PS podlegają analizie, dzięki której możliwe będzie sprecyzowanie kierunków rozwoju turystyki uzdrowiskowej i sprecyzowanie zakresu interwencji.
23.	Pomorskie Stowarzyszenie Gospodarstw Edukacyjnych „Szkola w zagrodzie”	80	Wnioskujemy o dopisanie edukacji jako elementu oferty regionalnej. Jesteśmy przekonani, że uwzględnienie turystyki edukacyjnej jako jednego z filarów przyczyni się do budowy jeszcze szerszej, bardziej zróżnicowanej i kompleksowej markowej oferty regionalnej. Tego typu forma aktywności turystycznej cieszy się stale rosnącą popularnością i jest niezmiernie różnorodna. W odniesieniu do naszego Stowarzyszenia – Pomorskie Stowarzyszenie Gospodarstw Edukacyjnych - działalność zagród edukacyjnych, wpisująca się w turystykę edukacyjną, jest istotną funkcją obszarów wiejskich i rolnictwa.	Działanie 3.1.2 Poprawa jakości, kompleksowości i dostępności oferty – zakres interwencji - budowy kompleksowej, markowej oferty regionalnej, w tym gastronomicznej, uzdrowiskowej, czy edukacyjnej	Uwaga niezasadna	Uwaga zostanie rozpatrzona na etapie tworzenia ostatecznego kształtu RPS w zakresie edukacji i kapitału społecznego. Proponowany zapis dotyczy oferty edukacyjnej, która ujęta jest w innym RPS.

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
24.	Pomorskie Stowarzyszenie Gospodarstw Edukacyjnych „Szkoła w zagrodzie”	82	<p>Wnioskujemy, aby pojęcie turystyki kulturowej jednoznacznie obejmowało turystykę edukacyjną.</p> <p>Wg. niektórych kryteriów turystyka kulturowa, w wąskim jego pojęciu, obejmuje jedynie turystykę kultury wysokiej pomijając tak istotną jej część jaką jest turystyka edukacyjna. Tego typu forma aktywności turystycznej cieszy się stale rosnącą popularnością i jest niezmiernie różnorodna.</p> <p>W odniesieniu do naszego Stowarzyszenia – Pomorskie Stowarzyszenie Gospodarstw Edukacyjnych - działalność zagród edukacyjnych, wpisująca się w turystykę edukacyjną, jest istotną funkcją obszarów wiejskich i rolnictwa.</p>	<p>Priorytet 3.2 Zintegrowany system marketingu turystycznego - Zakres tematyczny</p> <p>W ramach Priorytetu podjęte zostaną działania (...)</p> <p>Zintegrowane, szeroko dystrybuowane oferty turystyczno-kulturalne (w tym edukacyjne), zdrowotne (w tym uzdrowiskowe, medyczne, SPA & wellness), oraz rekreacyjne i gastronomiczne zwiększają zainteresowanie województwem, jednocześnie podkreślając potencjał atrakcyjności turystycznej subregionów.</p> <p>(...)</p>	Uwaga niezasadna	<p>Uwaga zbyt szczegółowa, oferty turystyczne zawierające funkcję edukacyjną wpisują się w oferty turystyczno-kulturalne.</p> <p>Działaniom edukacyjnym poświęcony jest RPS w zakresie edukacji i kapitału społecznego.</p>
25.	Park Narodowy „Bory Tucholskie”	85	<p>Obszar współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej – w planowanych działaniach brak Rezerwatu Biosfery Bory Tucholskie i udziału w pracach Rady Koordynacyjnej.</p> <p>Rezerwat Biosfery Bory Tucholskie to marka o wysokiej wartości marketingowej, szczególnie w sektorach turystyki i wypoczynku,</p>	<p>Priorytet 3.2 Zintegrowany system marketingu turystycznego - Obszar współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej</p> <p>Nazwa: Rezerwat Biosfery Bory Tucholskie</p> <p>Planowane działania: Udział w pracach Rady Koordynacyjnej Rezerwatu Biosfery Bory Tucholskie</p>	Uwaga uwzględniona	<p>Proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym sens uwagi.</p> <p>Do obszarów współpracy międzynarodowej i</p>

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			<p>produkcji żywności i tradycyjnej wytwórczości.</p> <p>Zapis ten istniał w poprzedniej wersji dokumentu.</p>			<p>międzyregionalnej dodano proponowany zapis.</p>
26.	<p>Pomorskie Stowarzyszenie Gospodarstw Edukacyjnych „Szkoła w zagrodzie”</p>	85	<p>Wnioskujemy o dopisanie turystyki edukacyjnej jako działanie do obszaru współpracy</p> <p>Tego typu forma aktywności turystycznej cieszy się stale rosnącą popularnością i jest niezmiernie różnorodna.</p> <p>W odniesieniu do naszego Stowarzyszenia – Pomorskie Stowarzyszenie Gospodarstw Edukacyjnych - działalność zagród edukacyjnych, wpisująca się w turystykę edukacyjną, jest istotną funkcją obszarów wiejskich i rolnictwa.</p>	<p>Priorytet 3.2 Zintegrowany system marketingu turystycznego - Obszary współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej – Współpraca międzynarodowa w zakresie turystyki</p> <p>Działania w zakresie gastronomii, turystyki aktywnej, turystyki edukacyjnej, działania z zakresu planowania i realizacji tras konnych i postojowych miejsc karawaningowych, oznakowania i promowania szlaków pieszych (m. in. nordic walking) oraz w zakresie wizerunkowej oferty turystycznej.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona</p>	<p>Rolę edukacyjnej funkcji turystyki podkreślono w opisie zakresu tematycznego działania 3.2 oraz w innych miejscach RPS.</p> <p>W ramach działań CS 3 nie jest planowana współpraca międzynarodowa i międzyregionalna w zakresie edukacji.</p> <p>„Zintegrowane, szeroko dystrybuowane oferty turystyczno-kulturalne, zdrowotne (w tym uzdrowiskowe, medyczne, SPA & wellness) oraz rekreacyjne i gastronomiczne zwiększają zainteresowanie regionem, promują wiedzę na jego temat, jednocześnie podkreślając</p>

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
						potencjał atrakcyjności turystycznej subregionów.”
27.	Pomorskie Stowarzyszenie Gospodarstw Edukacyjnych „Szkoła w zagrodzie”	86	<p>Wnioskujemy, aby pojęcie turystyki kulturowej jednoznacznie obejmowało turystykę edukacyjną.</p> <p>Wg. niektórych kryteriów turystyka kulturowa, w wąskim jego pojęciu, obejmuje jedynie turystykę kultury wysokiej pomijając tak istotną jej część jaką jest turystyka edukacyjna. Tego typu forma aktywności turystycznej cieszy się stale rosnącą popularnością i jest niezmiernie różnorodna.</p> <p>W odniesieniu do naszego Stowarzyszenia – Pomorskie Stowarzyszenie Gospodarstw Edukacyjnych - działalność zagród edukacyjnych, wpisująca się w turystykę edukacyjną, jest istotną funkcją obszarów wiejskich i rolnictwa.</p>	<p>Działanie 3.2.1 Standardy współpracy - Zakres interwencji</p> <p>Stworzenie i rozwijanie sposobu dystrybucji zintegrowanej oferty turystyczno-kulturalnej (w tym: edukacyjnej), zdrowotnej (w tym: uzdrowiskowej, medycznej, SPA & wellness) oraz rekreacyjnej i gastronomicznej. (...)</p>	Uwaga niezasadna	<p>Uwaga zbyt szczegółowa, oferty turystyczne zawierające funkcję edukacyjną wpisują się w oferty turystyczno-kulturalne.</p> <p>Działaniom edukacyjnym poświęcony jest RPS w zakresie edukacji i kapitału społecznego.</p>
28.	Gmina Miasta Sopotu	96	Konsekwencja wcześniejszych propozycji.	Liczba przedsięwzięć strategicznych: 8	Uwaga uwzględniona	Proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu.
29.	Związek Uczelni im. Daniela Fahrenheita w Gdańsku	98		Realizacja działań mających na celu wsparcie jednostek sfery B+R, w tym uczelni, w prowadzeniu prac badawczo-rozwojowych na potrzeby gospodarki, a także komercjalizacji	Uwaga uwzględniona	Proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu. Zaproponowany

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			Ad. Zobowiązanie SRWP: Stworzenie kompleksowej oferty inwestycji B+R i ich komercjalizacja w przedsiębiorstwach	pośredniej i bezpośredniej m. in. w zakresie wsparcia infrastruktury B+R, wzmocnienie kompetencji kadr, wykreowania oferty dla młodych naukowców.		zapis został umieszczony w RPS we wskazanym miejscu.
30.	Związek Uczelni im. Daniela Fahrenheita w Gdańsku	98	Możliwość włączenia nie tylko uczelni ale i związku uczelni (Ad. Zobowiązanie SRWP: Stworzenie kompleksowej oferty inwestycji B+R i ich komercjalizacja w przedsiębiorstwach)	- Przedsiębiorcy - Organizacje pracodawców - IOB - Uczelnie i ich związki	Uwaga uwzględniona	Proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu, ponieważ istotna jest możliwość włączenia jako kluczowych partnerów nie tylko uczelni, ale również związków uczelni.
31.	Związek Uczelni im. Daniela Fahrenheita w Gdańsku	99	Możliwość włączenia nie tylko uczelni ale i związku uczelni (Ad. Zobowiązanie SRWP: Stworzenie mechanizmu wsparcia transformacji przedsiębiorstw w kierunku wykorzystania m.in. zielonych technologii, GOZ, przemysłu 4.0, automatyzacji i cyfryzacji)	1. Przedsiębiorcy 2. Organizacje pracodawców 3. IOB 4. Uczelnie i ich związki	Uwaga uwzględniona	Proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu, ponieważ istotna jest możliwość włączenia jako kluczowych partnerów nie tylko uczelni, ale również związków uczelni.
32.	Związek Uczelni im. Daniela Fahrenheita w Gdańsku	100	Możliwość włączenia nie tylko uczelni ale i związku uczelni (Ad. Zobowiązanie SRWP: Stworzenie regionalnej sieci informacyjno-doradczej dla MŚP)	1. IOB 2. Przedsiębiorcy 3. Organizacje pracodawców 4. JST i ich jednostki organizacyjne oraz spółki z udziałem JST 5. Związki i stowarzyszenia JST 6. Uczelnie i ich związki	Uwaga uwzględniona	Proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu, ponieważ istotna jest możliwość włączenia jako kluczowych partnerów nie tylko uczelni, ale również związków uczelni.

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
33.	Związek Uczelni im. Daniela Fahrenheita w Gdańsku	107	Możliwość włączenia nie tylko uczelni ale i związku uczelni (Ad. Zobowiązanie SRWP: Monitorowanie branż kluczowych dla gospodarki z uwzględnieniem specyfiki subregionalnej)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacje pracodawców 2. JST 3. IOB 4. Instytucje rynku pracy 5. Instytucje badawcze 6. Uczelnie i ich związki 	Uwaga uwzględniona	Proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu, ponieważ istotna jest możliwość włączenia jako kluczowych partnerów nie tylko uczelni, ale również związków uczelni.
34.	Urząd Miasta Rumia	110	Brak wsparcia kadr pomorskich przedsiębiorstw może z jednej strony skutkować wyhamowaniem ich rozwoju (zwłaszcza w porównaniu do konkurencji z innych regionów, gdzie na taką pomoc mogliby liczyć, albo po prostu już obecnie lepiej rozwiniętych), a co za tym idzie niższych wpływów z podatków w regionie, co wpłynie równie niekorzystnie na rozwój JST i docelowo dobrobyt mieszkańców, mogących uzyskiwać bardzo dobre zarobki w sektorze offshore. Dobrobyt mieszkańców przekłada się m.in. na ograniczenie ubóstwa energetycznego, co ma znaczenie zwłaszcza w odniesieniu do wymogów obowiązujących na terenie województwa, a uchwalonych przez Sejmik Województwa, uchwał antysmogowych – wymiana źródeł	<p>Dodanie nowego przedsięwzięcia strategicznego:</p> <p>Tytuł: Pomorskie Centrum Kompetencji Morskiej Energetyki Wiatrowej</p> <p>Jednostka odpowiedzialna za realizację lub koordynację: Pomorska Platforma Rozwoju Morskiej Energetyki Wiatrowej na Bałtyku (inicjator)</p> <p>Koordinator: Gmina Miejska Rumia / Rumia Invest Park Sp. z o.o.</p> <p>Termin realizacji: 2022 - 2026</p> <p>Zakres: PCK MEW będzie miało na celu kreowanie, integrację i wzmocnienie zasobów rynku pracy niezbędnych do realizacji inwestycji w sektorze morskiej energetyki wiatrowej na Bałtyku przyczyniając się do zwiększenia korzyści dla rynku pracy i podmiotów gospodarczych</p>	Uwaga uwzględniona	Proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym sens uwagi. Ze względu na potencjał województwa w zakresie OZE, w szczególności MEW, dodano nowe przedsięwzięcie strategiczne.

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			<p>ciepła na niskoemisyjne zajmuje w nich kluczową pozycję. Skuteczność wdrożenia wymagań uchwał antysmogowych, a zatem i poprawa jakości powietrza w województwie pomorskim, jest ściśle uzależniona od możliwości finansowych mieszkańców.</p>	<p>uczestniczących w łańcuchu dostaw (tzw. local content). Centrum będzie działało w obszarze szkoleń tradycyjnych ale także znacznie rozwinie sektor szkoleń z obszaru wirtualnej rzeczywistości (Virtual Reality) wzmacniając rozwój cyfryzacji i przemysłu 4.0 w województwie pomorskim.</p> <p>Główne etapy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Przygotowanie dokumentacji budowlanej i wykonawczej wraz z uzyskaniem niezbędnych pozwoleń administracyjnych 2) Budowa i wyposażenie budynku o funkcjach: biurowej, szkoleniowej, konferencyjnej 3) Budowa i wyposażenie sal do szkoleń tradycyjnych i VR 4) Budowa i wyposażenie laboratoriów badawczych rozwijających szkolenia z zakresu Virtual Reality <p>Kluczowi partnerzy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Samorząd Województwa Pomorskiego, 2. firmy działające w obszarze szkoleń offshore i oil&gas, 3. Polskie Towarzystwo Morskiej Energetyki Wiatrowej, 4. Pracodawcy Pomorza, 5. Zarząd Morskiego Portu Gdynia S.A., 		

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
				<p>6. inwestorzy morskich elektrowni wiatrowych</p> <p>Orientacyjna wartość całkowita przedsięwzięcia (w zł): 30 mln zł</p> <p>Główne źródła i formy finansowania:</p> <p>1) Środki UE 2021 – 2027</p> <p>2) Środki własne Rumia Invest Park Sp. z o.o.</p> <p>3) Środki z innych źródeł</p>		
35.	Związek Uczelni im. Daniela Fahrenheita w Gdańsku	110	Możliwość włączenia nie tylko uczelni ale i związku uczelni (PS Smart Green Progress)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przedsiębiorcy 2. Organizacje pracodawców 3. IOB 4. Klastry 5. Start-upy 6. Uczelnie, ich związki, jednostki sfery B+R 	Uwaga uwzględniona	Proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu, ponieważ istotna jest możliwość włączenia jako kluczowych partnerów nie tylko uczelni, ale również związków uczelni.
36.	Związek Uczelni im. Daniela Fahrenheita w Gdańsku	111	Możliwość włączenia nie tylko uczelni ale i związku uczelni (PS Inwestycje B+R Pomorskich Przedsiębiorców „Od pomysłu do realizacji”)	6. Realizacja działań z zakresu B+R przez publiczne jednostki naukowe, uczelnie i ich związki , zlecanych przez przedsiębiorców (usługi innowacyjne).	Uwaga uwzględniona	Proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu, ponieważ istotna jest możliwość realizacji zadań z zakresu B+R nie tylko poprzez uczelnie, ale również związki uczelni.

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
37.	Związek Uczelni im. Daniela Fahrenheita w Gdańsku	116	Możliwość włączenia nie tylko uczelni ale i związku uczelni (PS Pomorski Broker Eksportowy 2030)	1. JST 2. IOB 3. Uczelnie i ich związki	Uwaga uwzględniona	Proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu, ponieważ istotna jest możliwość włączenia jako kluczowych partnerów uczelni i związków uczelni.
38.	Związek Uczelni im. Daniela Fahrenheita w Gdańsku	116	Włączenie przedstawicieli uczelni powinno zwiększyć zasięg kampanii promocyjnych (PS Pomorskie marki)	Kampanie promujące pomorskie marki biznesowe, produktowe, terytorialne oraz inwestycyjne na rynku polskim oraz zagranicznym, promocja poprzez sieć ambasadorów Pomorza (w tym przedstawicieli świata akademickiego).	Uwaga nieuwzględniona	PS Pomorskie marki zostało usunięte, z tego względu zapisy dotyczące sieci ambasadorów Pomorza przeniesione zostały do działania 1.3.4. Promocja gospodarcza regionu. W przypadku sieci ambasadorów Pomorza nie wymienia się przedstawicieli poszczególnych branż lub zawodów, z uwagi na potrzebę zapewnienia otwartości i elastyczności w odniesieniu do zaproponowanego narzędzia. Natomiast sieć ambasadorów Pomorza obejmie również przedstawicieli świata akademickiego, co zostało ujęte w zapisach dotyczących wykorzystania potencjału pomorskich marek.

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
39.	Pomorskie Stowarzyszenie Gospodarstw Edukacyjnych „Szkola w zagrodzie”	117	Wnioskujemy o dopisanie organizacji pozarządowych jako jednego z kluczowych partnerów w przedstawionym zagadnieniu. Zakres działań tych organizacji, ich wiedza merytoryczna, rozumienie potrzeb i problemów w danej dziedzinie będą z całą pewnością wartościowe przy budowaniu pomorskich marek. (PS Pomorskie marki)	Kluczowi partnerzy: 7. Organizacje pozarządowe	Uwaga uwzględniona	Proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu. Dodanie organizacji pozarządowych do listy kluczowych partnerów w ramach PS Pomorskie marki jest celowe, z uwagi na zakres działań tych organizacji, ich wiedzę merytoryczną, a także rozumienie potrzeb i problemów w danej dziedzinie.
40.	Związek Uczelni im. Daniela Fahrenheita w Gdańsku	118	Proponowane wspólne projekty promocyjne wpłyną na zwiększenie zdolności regionu do przyciągania talentów z Polski i zagranicy. Efekt synergii, tj. połączenie zasobów finansowych i ludzkich pozwoli zdobyć rozpoznawalność na rynku światowych uczelni wyższych. Powyższe elementy silnie wpłyną także na benchmarking wewnętrzny działań promocyjnych uczelni wyższych w regionie i będą silnym motywatorem do rozwoju współpracy w tym obszarze. (PS Study in Pomorskie)	1. Intensyfikacja powiązań sieciowych w obszarze współpracy badawczej, rozwojowej, wdrożeniowej i społeczno-kulturalnej na poziomie regionalnym i międzynarodowym – zakładanie związków, działania konsolidacyjne (w tym opracowywanie koncepcji do wdrożenia – wsparcie eksperckie) i federalizacja pomorskich uczelni. 2. Wsparcie promocji nowej marki Związku Uczelni Fahrenheita poprzez realizację wspólnych kampanii marketingowych w wymiarze krajowym i międzynarodowym m.in. z uwzględnieniem: a. ekspozycji ZUF w ramach strony studyinpomorskie.com i jej efektywne pozycjonowanie w Polsce i na świecie,	Uwaga uwzględniona	Proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym sens uwagi. Proponowane zapisy zostały uwzględnione w zakresie PS Study in Pomorskie. Propozycja z punktu 1. została dopisana w podanym brzmieniu. Propozycje z punktu 2. zostały dopisane w formie zwartej, dostosowując je do struktury RPS oraz unikając zbyt szczegółowych informacji, jak poniżej: 2. „Wsparcie promocji nowej marki Związku Uczelni Fahrenheita poprzez

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
				<p>b. dedykowany wakacyjny program (połączony z pobytem i zwiedzaniem) wzorowany na modelu Odysei Umysłów i Innovation & Business Week dla kandydatów na studia na początek z całej Polski, potem Europy/świata - Fahrenheit Travel of the Mind/Fahrenheit Student Week (idea: poznaj, zapamiętaj, pokochaj, wróć); pakiet korzyści dla wybitnie zdolnych (w tym stypendia w ramach <i>Pomorskie dla talentów</i>),</p> <p>c. program promujący woj. pomorskie wśród studentów zagranicznych polegający na zaprezentowaniu im walorów woj. pomorskiego,</p> <p>d. organizacja (współorganizacja) raz w roku głośnego, medialnego projektu dotyczącego oferty naukowo-badawczej ZUF, który będzie ściągać uwagę otoczenia, rynku i mediów, wpływać na pozytywne publicity regionu i ZUF,</p> <p>e. uruchamiania międzynarodowych projektów namingowych w modelu: [Partner namingowy projektu] + ZUDF np. FahrY INTEL Tech Festival, FahrY Amazon Masters itp. oraz zapewnienie im globalnej medialności. Projekty będą wymagały porozumienia na poziomie globalnym lub europejskim z markami,</p>		<p>realizację wspólnych kampanii marketingowych w wymiarze krajowym i międzynarodowym m.in. z uwzględnieniem takich działań jak:</p> <p>a) ekspozycja Związku Uczelni Fahrenheita w ramach dedykowanej uczelniom strony internetowej i jej efektywne pozycjonowanie w Polsce i na świecie,</p> <p>b) dedykowany wakacyjny program połączony z pobytem i zwiedzaniem (zgodnie z ideą: <i>poznaj, zapamiętaj, pokochaj, wróć</i>) dla kandydatów na studia z Polski oraz z zagranicy –(Fahrenheit Travel of the Mind/Fahrenheit Student Week), a także (idea:) pakiet korzyści dla wybitnie zdolnych,</p> <p>c) program promujący województwo pomorskie wśród studentów zagranicznych,</p> <p>d) organizacja cyklicznego projektu promującego ofertę naukowo-badawczą Związku Uczelni Fahrenheita,</p>

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
				<p>f. realizacja elementów promocji marki ZUF w wymiarze wizerunkowym w miejscach informacji turystycznej, w ramach komunikacji publicznej w woj. pomorskim (SKM, PKM, PKP), Port Lotniczy Gdańsk Rębiechowo,</p> <p>g. współtworzenie i współfinansowanie media planów w ramach kampanii reklamowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym dla pkt. b), c), d) e).</p> <p>3. Opracowanie mechanizmu wsparcia wspólnych inicjatyw uczelni na rzecz podniesienia ich rangi krajowej i międzynarodowej oraz przyciągania studentów zagranicznych i kadry naukowo-dydaktycznej do regionu (m.in. poprzez takie inicjatywy jak Pomorski Fundusz Noblowski lub Pomorski Fundusz Stypendialny). W zakresie podniesienia rangi: analiza pozycji w rankingach + wytyczne (usługa ekspercka), analiza akredytacji niezbędnych do uzyskania i utrzymania (usługa ekspercka); w zakresie przyciągania: Centrum Wsparcia, mieszkania komunalne/hotel profesorski? żłobek, przedszkole, szkoła (pula miejsc?), praca (możliwość innych aktywności np. wolontariat) dla współmałżonka, oferta nauki języka polskiego (w tym</p>		<p>wpisującego się w kampanię budującą markę regionu, e) uruchamianie międzynarodowych projektów, namingowych w modelu: [Partner namingowy projektu] + Związek Uczelni Fehrenheita,"</p>

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
				<p>bezpłatna/odpłatna), wspólne? wsparcie psychologiczne, działania integracyjne).</p> <p>4. Opracowanie mechanizmów wspierających zatrzymanie, przyciąganie, zakorzenianie i rozwijanie talentów (studentów i pracowników naukowych) w regionie poprzez m.in.: wprowadzanie cyfrowych rozwiązań (m.in. aplikacji mobilnych) (np. aplikacja rekrutacyjna, rezerwacja zakwaterowania a'la <i>booking</i>, krok po kroku – jak załatwić sprawy w urzędzie np. legalizację pobytu, zwiedzanie miasta, etc.).</p> <p>5. Stworzenie spójnej i efektywnej promocji oferty dydaktycznej i naukowej pomorskich uczelni w wymiarze krajowym i międzynarodowym, a także ekosystemu kształcenia na poziomie wyższym w regionie (m.in. we współpracy z UM, UMGdańska, ARP).</p> <p>6. Opracowanie i wdrożenie standardu obsługi talentów w zakresie usług adaptacyjnych (informacja, wsparcie, integracja poprzez międzyuczelniane/regionalne Welcoming Center oraz naukę języka polskiego dla obcokrajowców - we współpracy z otoczeniem zewnętrznym – w tym badanie problemów i potrzeb, wizyty studyjne i staff week-i w celu pozyskiwania o wdrażania dobrych praktyk).</p>		

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
				7. Rozwój kultury integracji i inkluzywności, poprzez podnoszenie kompetencji kadr oraz świadczenie usług na tym samym poziomie, bez względu na kulturę pochodzenia, promocja różnorodności kulturowej, gospodarczej, społecznej (usługa ekspercka – kampanie takie jak „Kultura Szacunku”, cykle szkoleń – w tym z użyciem nowoczesnych narzędzie IT).		
41.	Urząd Miasta Rumia	121	<p>Większa liczba lepszych szlaków rowerowych to zarówno potencjał rozwoju regionu (co przekłada się na zwiększenie zdolności finansowania przedsięwzięć prośrodowiskowych), jak i bardziej bezpośrednio możliwość zmniejszenia ruchu samochodowego (czyli emisji spalin i hałasu) na rzecz bardziej ekologicznego ruchu rowerowego. Dodatkowo lepsze trasy rowerowe np. w obrębie Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego (np. w sąsiedztwie planowanych rezerwatów) oznaczają mniej osób rozjeżdżających dzikie siedliska, bo ruch rowerowy będzie kanalizowany na konkretne trasy.</p> <p>(PS Pomorskie Trasy Rowerowe – etap 2)</p>	<p>Przedsięwzięcie jest kontynuacją budowy międzynarodowych tras rowerowych Euro Velo 9/WTR i Euro Velo 10/13, jakie były realizowane w ramach projektu Pomorskie Trasy Rowerowe o znaczeniu międzynarodowym R-10 i Wiślana Trasa Rowerowa R-9. W szczególności uzasadnionych przypadkach w ramy przedsięwzięcia włączane będą modernizacje / rozbudowy zbiorczych szlaków rowerowych o znaczeniu regionalnym, stanowiących dojazd do R9, R10/13 z destynacji o istotnym znaczeniu (np. północne połączenie R10 z aglomeracją trójmiejską, Trójmiejskim Parkiem Krajobrazowym, Pradolina Zagórskiej Strugi i Pojezierzem Kaszubskim – Kaszubska Trasa Rowerowa Kosakowo – Rumia - Szemud).</p>	Uwaga niezasadna	<p>Omawiane wątki są już ujęte w treści dokumentu w działaniu 3.1.1 Systemowe wsparcie infrastruktury. W RPS jest mowa o lokalnych połączeniach rowerowych z trasami wyższej rangi.</p>

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
42.	Związek Uczelni im. Daniela Fahrenheita w Gdańsku	126	Rozszerzenie tematyki morskiej o ważne tematy środowiskowe (PS Kurs na Bałtyk)	11. Współpraca z organizacjami i podmiotami gospodarczymi zainteresowanymi rozwojem. 12. Współpraca z uczelniami i ich związkami w zakresie monitoringu jakości wód Bałtyku m.in. pod kątem zawartości związków organicznych, plastiku oraz pozostałości farmaceutyków.	Uwaga niezasadna	Uwaga odnosi się do RPS w zakresie bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego. Zakres PS Kurs na Bałtyk nie przewiduje podejmowania tego rodzaju działań.
43.	Związek Uczelni im. Daniela Fahrenheita w Gdańsku	126	Możliwość włączenia nie tylko uczelni ale i związku uczelni (PS Kurs na Bałtyk)	1. JST i ich jednostki organizacyjne 2. Parki Krajobrazowe 3. PGW Wody Polskie 4. Urząd Morski w Gdyni 5. Przedsiębiorcy 6. Operatorzy turystyczni, LOT, LGR, LGD i inne organizacje pozarządowe 7. Uczelnie i ich związki	Uwaga uwzględniona	Proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu, ponieważ istotna jest możliwość włączenia jako kluczowych partnerów uczelni i związków uczelni.
44.	Gmina Miasta Sopotu	131	<ul style="list-style-type: none"> Projekt dotyczy największej możliwej grupy odbiorców - mieszkańców regionu oraz turystów krajowych i zagranicznych, bez względu na wiek i stan zdrowia Projekt ma charakter horyzontalny, dający największe możliwości dyskutowania zasobów i atutów regionu, związanych z dostępem do morza i wykorzystaniem klimatu oraz warunków naturalnych, a co za tym idzie – z potencjałem nadmorskich 	<p>Dodanie nowego przedsięwzięcia strategicznego: Tytuł: Pomorska Strefa Uzdrowiskowa</p> <p>Jednostka odpowiedzialna za realizację lub koordynację: Samorząd Województwa Pomorskiego (inspirator)</p> <p>Termin realizacji: 2023-2030</p> <p>Zakres: Przedsięwzięcie ma charakter ponadregionalny i stanowi modelowy przykład podejścia do zrównoważonego planowania i rozwoju</p>	Uwaga uwzględniona	Proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPS we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym sens uwagi. Ze względu na potencjał uzdrowiskowy województwa dodano nowe przedsięwzięcie strategiczne.

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			<p>miejsowości, stymulując zrównoważony rozwój województwa</p> <ul style="list-style-type: none"> •Projekt odpowiada na trendy i oczekiwania spowodowane pandemią, umożliwiając stworzenie ofert na wysokim poziomie w oparciu o wykorzystanie leczniczych właściwości klimatu morskiego oraz terenów zielonych (nie tylko przez miejscowości uzdrowiskowe) oraz zachowanie regionalnej różnorodności kulturowej i przyrodniczej •Projekt jest komplementarny do innych projektów strategicznych (rozwój turystyki wodnej, rowerowej, sieci marin) i daje możliwość synergii działań z zakresu zdrowia, rekreacji i przemysłu HoReCa. Powstała w jego ramach infrastruktura umożliwi stworzenie prozdrowotnego produktu turystycznego gmin nadmorskich, a jednocześnie stanowić będzie niejako uzupełnienie i spoiwo dla pozostałych programów strategicznych, wykorzystując istniejącą bazę noclegową, wzbogacając istniejącą infrastrukturę lecznictwa uzdrowiskowego, infrastrukturę „spa i wellness” oraz stanowiąc uzupełnienie dla pełnego 	<p>infrastruktury spędzania czasu wolnego, służącej jednocześnie aktywizacji mieszkańców regionu, profilaktyce zdrowotnej oraz rozwojowi turystyki w województwie pomorskim w oparciu o nadmorskie przestrzenie województwa pomorskiego o naturalnych walorach krajobrazowych i potencjale prozdrowotnym lub uzdrowiskowym (Ustka, Sopot, Krynica Morska, Puck miejscowości Półwyspu Helskiego).</p> <p>Zakres obejmuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. stworzenie szczegółowej koncepcji i dokumentacji technicznej 2. przeprowadzenie badań w zakresie jakości zasobów wód leczniczych i innych zasobów leczniczych 3. budowę elementów nowoczesnej infrastruktury uzdrowiskowej oraz czasu wolnego, służącej profilaktyce zdrowotnej i aktywnemu wypoczynkowi, wspierającej stworzenie spójnej i atrakcyjnej jakościowo oferty, bazującej na wyróżniku turystycznym, jakim jest turystyka aktywna i prozdrowotna 4. zagospodarowanie ogólnodostępnych przestrzeni miejskich wyposażonych w infrastrukturę rekreacyjno-uzdrowiskową, identyfikujące miejsce, atrakcyjność i charakter, wykorzystujące walory krajobrazowe, klimatyczne i przyrodnicze 		

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			<p>wykorzystania całorocznego plaż, również tych, które nie stanowią kąpielisk.</p> <ul style="list-style-type: none"> Projekt jest odpowiedzią na podnoszoną w strategii potrzebę pełnego wykorzystania potencjału regionu do konsekwentnej budowy marki turystycznej regionu – obejmując wspólne, międzysektorowe działania zmierzające do stworzenia produktu turystycznego miejscowości nadmorskich, w oparciu o lecznicze działanie nadmorskiego klimatu i walory naturalne (jesteśmy jednym z regionów o najczystszym powietrzu i największym zasobie terenów zielonych). W województwie pomorskim znajdują się 2 miasta posiadające status uzdrowiska (Sopot i Ustka), Krynica Morska stara się o taki status ale miejscowości o potencjale uzdrowiskowym jest więcej. Ponieważ uznać należy, że rozwijanie działalności uzdrowiskowej, szczególnie w kontekście pandemii oraz procesu starzenia się społeczeństwa, leży w interesie województwa zarówno ze względu na zdrowie mieszkańców jaki i trendy turystyczne, wydaje się, że 	<p>głównie miejscowości nadmorskich (poprzez rewaloryzację i założenia zieleni (parki i skwery, dojścia do plaży, trasy piesze, siłownie na wolnym powietrzu, place zabaw, edukacyjne ścieżki tematyczne, a w przypadku miejsc uzdrowiskowych – tężnie, grzybki, baseny solankowe, pijalnie wód, pawilony rekreacyjne, obiekty małej infrastruktury);</p> <p>Kluczowi partnerzy:</p> <ol style="list-style-type: none"> Spółki Samorządowe JST przedsiębiorcy Organizacje społeczne Instytucje badawcze Klaster uzdrowiskowy <p>Orientacyjna wartość całkowita przedsięwzięcia (w zł): do uzupełnienia na późniejszym etapie</p> <p>Główne źródła i formy finansowania:</p> <ol style="list-style-type: none"> Środki UE 2021-2027 Środki własne parterów Środki prywatne Środki z innych źródeł 		

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			<p>wprowadzenie programu strategicznego dedykowanego rozwojowi tej sfery da impuls i wsparcie miejscowościom starającym się o status uzdrowiska lub strefy uzdrowiskowej.</p> <ul style="list-style-type: none"> •Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjno-prozdrowotnej w przestrzeni publicznej, m. in. poprzez stworzenie odpowiedniej wielkości terenów zieleni urządzonej – (parków, skwerów wraz małą architekturą) umożliwi zniwelowanie zjawiska „overtourism” w czasie i w przestrzeni (całoroczna oferta turystyczna i czasu wolnego), •Ujęcie projektu jako strategicznego w RPS ułatwi staranie się przez poszczególnych partnerów o środki na dalszy rozwój potencjału z innych programów, •Projekt zawiera olbrzymi potencjał w sferze badawczej, kompatybilny z Inteligentną Specjalizacją Pomorza ISP4 • odpowiada na potrzeby „bezpieczeństwa środowiskowego” SRWP 2030 (m.in. str 18 -plaże niedostatecznie przygotowane do ich wykorzystania) 			

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
			<ul style="list-style-type: none"> •odpowiada na potrzeby w zakresie „bezpieczeństwo zdrowotne” SRWP 2030 (m.in. str.24-potencjał turystyki zdrowotnej dla wykorzystania zdrowego stylu życia i dla tworzenia infrastruktury aktywności fizycznej blisko miejsca zamieszkania) •Odpowiada na potrzeby w ramach „odpornej gospodarki” SRWP 2030 (m.in. str. 102 rozszerzenie oferty czasu oraz rozwój kompleksowej całorocznej oferty turystycznej) •Jest ofertą, która odpowiada na zapotrzebowanie wywołane pandemią i jej skutkami tj. konieczność nabierania odporności zdrowotnej oraz rehabilitacji post covidowej konieczność wzmocnienia jakości Infrastruktury turystyczno-rekreacyjno-uzdrowiskowej dla tworzenia wysokiej jakości całorocznej oferty turystycznej i oferty czasu wolnego dostępnych bez ograniczeń dla wszystkich chętnych 			
45.	Pomorskie Stowarzyszenie Gospodarstw Edukacyjnych „Szkola w zagrodzie”		W szczegółowych uwagach do projektu wszędzie tam gdzie pojawia się pojęcie turystyki edukacyjnej na myśli mamy aktywną/poznawczą formę spędzania czasu wolnego, a nie edukację w ścisłym tego słowa znaczeniu. Owszem, jako rolnicy należący do Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych mamy możliwość prowadzenia zajęć dydaktycznych dla uczniów (jako pozaszkolne formy edukacji), ale w kontekście turystyki chodzi nam tylko i wyłącznie o turystów i urozmaicenie oferty turystycznej, wypoczynkowej i rozrywkowej. Dlatego		Uwaga częściowo uwzględniona	Niektóre z poruszanych kwestii znajdą odzwierciedlenie w projekcie RPS brzmieniu oddającym sens uwagi zgodnie

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
	Uwaga ogólna do całego RPS.		<p>w projekcie RPS wg nas zabrakło wyodrębnienia turystyki edukacyjnej i podkreślenia jej roli. Tak jak przedstawiono w uzasadnieniach do poszczególnych punktów, turystyka edukacyjna uzupełnia ofertę turystyczną i czasu wolnego. Atrakcyjna forma przekazu oraz powiązanie wiedzy zdobytej podczas zajęć z praktyką zdobytą w terenie w atrakcyjnej formie, to główne zalety turystyki edukacyjnej. Turystyka edukacyjna z roku na rok zdobywa coraz więcej zwolenników i sama w sobie jest magnesem, który przyciąga do województwa pomorskiego turystów z całego kraju i zza granicy. W przypadku naszego Stowarzyszenia – Pomorskie Stowarzyszenie Gospodarstw Edukacyjnych - oferta Członków skierowana jest także do rodzin z dziećmi oraz turystów lubiących aktywny/poznawczy wypoczynek. W ramach powyższej inicjatywy jednoczymy rolników z całego województwa pomorskiego, którzy w swoich niewielkich gospodarstwach rolnych i agroturystycznych prowadzą zagrody edukacyjne. U członków stowarzyszenia można między innymi dowiedzieć się jak wygląda proces produkcji żywności w myśl zasady „od pola do stołu”, poznać zwierzęta gospodarskie, zaznajomić się z interesującymi, często znikającymi już zawodami. Wspólnie z rolnikiem można uczestniczyć w pracach gospodarstwa, poznać historię miejsca i regionu. Właściciele gospodarstw to rolnicy z pasją i chęcią dzielenia się wiedzą.</p> <p>Działalność Stowarzyszenia w kontekście turystyki obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uatrakcyjnienie oferty gospodarstw rolnych i agroturystycznych poprzez organizowanie warsztatów tematycznych dla gości w nich przebywających - warsztaty tematyczne to doskonałe dopełnienie oferty turystycznej - zróżnicowane zajęcia poznawcze czerpiące z codziennej pracy w tradycyjnym gospodarstwie rolnym - partnerstwo dla organizacji turystycznych, w tym PROT - promocja gospodarstw edukacyjnych, wsi pomorskiej oraz agroturystyki - turystyka edukacyjna na wsi, turystyka wiejska - dodatkowe atrakcje turystyczne także dla klienta zagranicznego. 			z rozstrzygnięciami przedstawionymi powyżej.

L.p.	Osoba / Podmiot zgłaszający	Str.	Uwaga/Uzasadnienie propozycji modyfikacji/Komentarz	Propozycja modyfikacji	Rozstrzygnięcie uwagi	Uzasadnienie
46.	Park Narodowy „Bory Tucholskie”	60	<p>Część IV – Uwagi do Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego (opcjonalne)</p> <p>5.1.3. Obszary chronione</p> <p>Park Narodowy „Bory Tucholskie” – aktualizacja danych wg poniższego: Na terenie Parku zlokalizowanych jest 8 jezior lobeliowych. Fauna Parku liczy 217 gatunków kręgowców, w tym: 42 ssaków, 130 ptaków, 5 gadów, 11 płazów i 29 ryb oraz 1399 gatunków bezkręgowców. Dla Parku Narodowego „Bory Tucholskie” Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2008 r. został ustanowiony plan ochrony (Dz. U. 2008 nr 230, poz. 1545).</p>		Uwaga uwzględniona	Zgłoszone w uwadze informacje zostaną wykorzystane przy opracowywaniu kolejnych dokumentów strategicznych i ich prognoz OOŚ.